

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่เอื้อต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีการดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกเป็นครูในเมืองซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอมือง และครูในชนบทซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2542 ประชากรทั้งหมด 1,653 คน เป็นครูในเมือง 1,346 คน และครูในชนบท 307 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนดังนี้คือ แบ่งโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอมือง และสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอชาติตระการออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สุ่มโรงเรียนแต่ละขนาด ๆ ละ 5 โรงเรียน ใช้

วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจากรายชื่อโรงเรียนแต่ละขนาด สุ่มครูในเมืองและครูในชนบท ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากตามรายชื่อ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในเมือง จำนวน 202 คน ซึ่งใช้สัดส่วน ร้อยละ 15 ของจำนวนครูในเมืองทั้งหมด และได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในชนบท จำนวน 123 **nu** ซึ่งใช้สัดส่วน ร้อยละ 40 ของจำนวนครูในชนบททั้งหมด รวมกลุ่มตัวอย่าง 325 **nu** ซึ่งได้มาตรฐานตามเกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างร้อยละขั้นต่ำของขนาดประชากร กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 จากประชากรเป็นพัน และเกณฑ์ขั้นต่ำไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 จากประชากรเป็นร้อย (วิราพร พงศ์อาจารย์. 2542 : 72)

ตาราง 1 ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตที่ตั้งและขนาดโรงเรียน

เขตที่ตั้ง	ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง	รวม
สปอ. เมือง	ขนาดเล็ก	32	288	43	202
	ขนาดกลาง	18	368	55	
	ขนาดใหญ่	23	690	104	
สปอ. ชาติตระการ	ขนาดเล็ก	13	85	34	123
	ขนาดกลาง	11	124	50	
	ขนาดใหญ่	6	98	39	
รวม		103	1,653	325	

ตาราง 2 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

เขตที่ตั้งชื่อ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง
ส.ปอ. เมือง	โรงเรียนขนาดเล็ก		
	โรงเรียนวัดแสงดาว (เทพประชาชนุสรณ์)	13	11
	โรงเรียนหินลาด	8	7
	โรงเรียนวัดพิบูลทอง	8	7
	โรงเรียนวัดอินทรีย์	12	10
	โรงเรียนบ้านวังยาง	9	8
	โรงเรียนขนาดกลาง		
	โรงเรียนบ้านหนองขวางลี	14	11
	โรงเรียนร้องยุงข้าว	16	13
	โรงเรียนวัดใหม่ราษฎร์ ศรัทธาราม	13	11
	โรงเรียนวัดจุฬามณี	15	12
	โรงเรียนวัดท่าตะเคียน	10	8
	โรงเรียนขนาดใหญ่		
	โรงเรียนวัดบึงพระ (เหรียญจัน ยนุสรณ์)	35	18
	โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก มิตรภาพที่ 73	27	14
	โรงเรียนวัดศรีวิสุทธิธาราม (วิไลราษฎร์อุปถัมภ์)	71	36
	โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก	43	22
	โรงเรียนสะพานที่ 3	27	14
	รวม		321

ตาราง 2 (ต่อ)

เขตที่ตั้งชื่อ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง
สปอ. ชาติตระการ	โรงเรียนขนาดเล็ก		
	โรงเรียนบ้านน้ำภาคน้อย	8	8
	โรงเรียนบ้านขอนแก่นสองสลึง	6	6
	โรงเรียนบ้านนาม่วง	8	8
	โรงเรียนบ้านนาหล่ม	6	6
	โรงเรียนบ้านห้วยน้ำปลา	6	6
	โรงเรียนขนาดกลาง		
	โรงเรียนบ้านชาติตระการ	9	8
	โรงเรียนบ้านห้วยทองพาน	14	13
	โรงเรียนบ้านน้ำทองน้อย	8	7
	โรงเรียนบ้านเนินสุวรรณ	10	9
	โรงเรียนบ้านสวนเมือง	13	13
	โรงเรียนขนาดใหญ่		
	โรงเรียนบ้านป่าแดง	22	10
	โรงเรียนบ้านท่าสะแก	17	8
	โรงเรียนชุมชนวัดบ้านดง	10	5
	โรงเรียนบ้านเนินทอง	19	9
	โรงเรียนบ้านร่มเกล้า	15	7
	รวม		171
รวมทั้งหมด		492	325

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเลือกตอบโดยถามข้อมูล 3 ประเภท คือ คำถามเกี่ยวกับเพศ เขตที่ตั้ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดเจตคติประเมินค่า 7 ระดับ ของออสกูด เพื่อวัดพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมผู้นำตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) บทบาทหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น 2) บทบาทหน้าที่ในการให้การสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) บทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการกระจายอำนาจประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาการบริหารงาน 4) บทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต 5) บทบาทหน้าที่ในการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา 6) บทบาทหน้าที่ในการระดมทรัพยากรจากแหล่งชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา

2. ศึกษาคุณสมบัติของแบบสอบถามแบบวัดเจตคติของออสกูด และวิเคราะห์ค่าคุณศัพท์ที่บ่งบอกพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และแบบมุ่งงานจากทฤษฎีแรงจูงใจได้ค่าคุณศัพท์ จำนวน 29 คำ นำมาสร้างแบบสอบถามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน 6 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ เป็นจำนวน 30 ข้อ

3. นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขความตรงเชิงเนื้อหา และสำนวนการใช้ภาษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นำข้อเสนอนេះมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานการศึกษาและด้านการวัดผลการศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน

5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (Rovinelli and Hambleton, 1973 อ้างถึงใน วิจารณ์ พงศ์อาจารย์, 2542 : 161)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหาเพราะวัดตามจุดประสงค์ได้จริง ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อสอบไม่ได้วัดตามจุดประสงค์หรือขาดความตรงเชิงเนื้อหาต้องตัดทิ้งหรือแก้ไข (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540 : 249 อ้างถึงใน วิจารณ์ พงศ์อาจารย์, 2542 : 161)

จากการหาค่า IOC ของแบบสอบถามทั้ง 30 ข้อ ปรากฏว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 30 ข้อใช้ได้หมดทุกข้อ แล้วจึงนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถาม

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามไปทดลอง (Try - out) กับครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว นำแบบสอบถามทั้ง 30 ชุด มาตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) จากการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS / PC⁺ (Statistical Package for Social Sciences / Personal Computer Plus) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.844 แสดงว่า มีความเชื่อมั่นสูง หาค่าความเชื่อมั่นรายด้าน พบว่า ด้านจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.85 ด้านสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 ด้านสนับสนุนการกระจายอำนาจประสาน

ความร่วมมือกับชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 ด้านการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.83 และด้านการระดมทรัพยากรจากแหล่งชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ความเห็นชอบในการนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ถึงหัวหน้าสถาบันศึกษาเพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ในการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเมือง และในชนบท จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 325 ชุด ผู้วิจัยได้รับกลับคืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 325 ชุด ไปทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS / PC¹ ดังรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ และเขตที่ตั้งหาค่า t -test จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามประสบการณ์ในการทำงาน หาค่า F -test โดยเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ โดยใช้ค่าร้อยละ
2. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 และ 2 โดยใช้ *t - test*
3. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3 โดยใช้ *F - test*
4. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University